

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Dilekçe Komisyonu

DÖNEM: 28

YASAMA YILI: 3

GENEL KURUL KARARI

SAYI: 20

Engelli istihdamının artırılması için öneriler sunan dilekçe

ve

Dilekçenin görüşülemeyeceğine ilişkin Başkanlık Divanı Kararına

Mersin Milletvekili Ali BOZAN'ın itirazı

(Dilekçe Numarası: D28-16306)

DAĞITIM TARİHİ

12 Eylül 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Dilekçe Komisyonu

İÇİNDEKİLER

1. DİLEKÇE VE ÖZETİ.....	2
2. GİRİŞ	3
3. DİLEKÇEYE KONU İDDİA VE TALEPLER.....	4
4. İLGİLİ MEVZUAT	5
4.1. 18/10/1982 Tarihli ve 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası.....	5
4.2. 1/7/2005 Tarihli ve 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun.....	5
4.3. 22/5/2003 Tarihli ve 4857 Sayılı İş Kanunu	6
4.4. 5/3/1973 Tarihli ve 584 Karar Numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü	6
5. DİLEKÇE KOMİSYONU GENEL KURULU TOPLANTISI	8
6. USUL VE ESASA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME.....	9
7. GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ	10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Dilekçe Komisyonu

1. DİLEKÇE VE ÖZETİ

Dilekçe No	Dilekçe Sahibinin Adı Soyadı ve Adresi	Dilekçe Konusu
D28-16306	Yusuf Elber ERAYDIN Şeyhli Mah. Yeniyurt Sok. Hilal Sitesi D8 Blok No:1 İç Kapı No:23 Pendik/İSTANBUL	Engelli bireylerin istihdamının artırılması için öneriler sunmaktadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Dilekçe Komisyonu

2. GİRİŞ

Dilekçe Komisyonuna müracaatta bulunan Yusuf Elber ERAYDIN'a ait "*engelli bireylerin istihdamının artırılması için öneriler sunan*" dilekçe, 7/3/2025 tarihinde D28-16306 dilekçe numarasıyla TBMM İçtüzüğü'nün 115 ila 120'nci maddeleri kapsamında işleme alınmıştır.

Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanınca dilekçenin incelenmesi sonucunda; 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ile TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi uyarınca, dilekçedeki talep konusunun yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle, Başkanlık Divanının 14/3/2025 tarihli ve 8374 sayılı Kararı ile dilekçenin görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı Kararına, Mersin Milletvekili Ali BOZAN tarafından 27/3/2025 tarihinde TBMM İçtüzüğü'nün 116'ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir.

Hakkındaki Başkanlık Divanı Kararına süresi içerisinde itiraz edilmesi nedeniyle TBMM İçtüzüğü'nün 117'nci maddesi uyarınca dilekçe Komisyon Genel Kuruluna sevk edilmiştir.

Söz konusu dilekçe, Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 14/5/2025 tarihli 7. toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır. Komisyon çalışmalarına ve bu Raporun yazımına teknik katkıda bulunmak üzere Dilekçe Komisyonunda görevli Yasama Uzmanı Eray MINDİZ görev almıştır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Dilekçe Komisyonu

3. DİLEKÇEYE KONU İDDİA VE TALEPLER

Dilekçede özetle, engelli bireylerin istihdamının artırılması için öneriler sunulmaktadır. Bu önerilerin hayata geçmesi ile birlikte engelliler arasında yüksek olan işsizlik oranının düşürülmesi amaçlanmaktadır.

Dilekçe hakkındaki 14/3/2025 tarihli ve 8374 sayılı Başkanlık Divanı Kararı'na itirazda bulunan Mersin Milletvekili Ali BOZAN'ın 27/3/2025 tarihli itiraz yazısında;

- Sosyal Devlet ilkesi gereğince engellilerin istihdam sorunlarının Devlet tarafından çözülmesi gerektiği,
 - Engellilerin yaşadığı sorunların detaylıca araştırılması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla itiraz ettiği,
- ifade edilmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Dilekçe Komisyonu

4. İLGİLİ MEVZUAT

4.1. 18/10/1982 Tarihli ve 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

X. Kanun önünde eşitlik

Madde 10 – (...)

Çocuklar, yaşlılar, özürllüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

(...)

V. Çalışma ile ilgili hükümler

A. Çalışma hakkı ve ödevi

Madde 49 – Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

B. Sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler:

Madde 61 – Devlet harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malül ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar.

Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır.

Yaşlılar, Devletçe korunur, Yaşlılara Devlet yardımı ve sağlanacak diğer haklar ve kolaylıklar kanunla düzenlenir.

Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır.

Bu amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisleri kurar veya kurdurur.

4.2. 1/7/2005 Tarihli ve 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun

İstihdam

Madde 14- (Değişik:6/2/2014-6518/72 md.)

Engellilerin iş gücü piyasası ve çalışma ortamında sürdürülebilir istihdamı için kendi işini kurmaya rehberlik ve mesleki danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi de dâhil olmak üzere gerekli tedbirler alınır.

İşe başvuru, alım, önerilen çalışma süreleri ve şartları ile istihdamın sürekliliği, kariyer gelişimi, sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları dâhil olmak üzere istihdama ilişkin hiçbir hususta engelliliğe dayalı ayrımcı uygulamalarda bulunulamaz.

Çalışan engellilerin aleyhinde sonuç doğuracak şekilde, engelinden dolayı diğer kişilerden farklı muamelede bulunulamaz.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Dilekçe Komisyonu

Çalışan veya iş başvurusunda bulunan engellilerin karşılaşılabileceği engel ve güçlükleri ortadan kaldırmaya yönelik istihdam süreçlerindeki önlemlerin alınması ve engellilerin çalıştığı iş yerlerinde makul düzenlemelerin, bu konuda görev, yetki ve sorumluluğu bulunan kurum ve kuruluşlar ile işverenler tarafından yapılması zorunludur.

Engellilik durumları sebebiyle iş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan engellilerin istihdam edildiği korumalı işyerlerinin statüsü ve bu işyerleriyle ilgili usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

4.3. 22/5/2003 Tarihli ve 4857 Sayılı İş Kanunu

Engelli ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğu

Madde 30 –

İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi veya 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu veya 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamına giren ve askerlik hizmetini yaparken 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralananları meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

(...)

4.4. 5/3/1973 Tarihli ve 584 Karar Numaralı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü

Dilekçelerin Başkanlık Divanınca incelenmesi:

Madde 116 – (Ek: 16/5/1996-424 S. Karar/26 md.)

Dilekçe Komisyonunun; Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtibinden oluşan Başkanlık Divanı, komisyona gelen dilekçeleri inceleyerek;

1. Belli bir konuyu ihtiva etmeyen,
2. Yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektiren,
3. Yargı mercilerinin görevine giren konularla ilgili olan veya haklarında bu merciler tarafından verilmiş bir karar bulunan,
4. Yetkili idari makamlarca verilen kesin cevap suretini ihtiva etmeyen,

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Dilekçe Komisyonu

5. Kanunun dilekçede bulunmasını zorunlu gördüğü şartlardan herhangi birini taşımayan,

Dilekçelerin görüşülemeyeceğini karara bağlar.

Komisyon Başkanlık Divanı; bu kararlarını bastırır ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtır. Dağıtım tarihinden itibaren onbeş gün içinde itiraz olunmayan Başkanlık Divanı kararları kesinleşir ve durum dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirilir.

(Değişik üçüncü fıkra: 9/10/2018 -1200 S.Karar/25 md.) Komisyon Başkanlık Divanı; görüşülemeyeceğini karara bağladığı dilekçelerden, kanun olarak düzenlenmelerinde toplumsal yarar gördüklerinin birer örneğini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve bilgi için Cumhurbaşkanlığına gönderir.

Dilekçelerin Komisyon Genel Kurulunca incelenmesi:

Madde 117 – (Ek: 16/5/1996-424 S. Karar/26 md.)

Komisyon Başkanlık Divanının 116 ncı maddenin dışında gördüğü dilekçeler ile aynı madde gereğince karara bağladığı dilekçelerden süresi içinde itiraza uğrayanlar, Komisyon Genel Kuruluna sevk edilir.

Komisyon Genel Kurulu, kendisine gönderilen dilekçeleri, ilk önce 116 ncı madde hükmü gereğince inceleyerek karar konusu olup olamayacakları hususunu kararlaştırır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Dilekçe Komisyonu

5. DİLEKÇE KOMİSYONU GENEL KURULU TOPLANTISI

Dilekçe Komisyonu Başkanı Adana Milletvekili Sunay KARAMİK başkanlığında, 14/5/2025 tarihinde gerçekleştirilen Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 7'nci toplantısında; gündemin “İtiraza Uğrayan Başkanlık Divanı Kararları” kısmında Yusuf Elber ERAYDIN’ın “engelli bireylerin istihdamının artırılması için öneriler sunan” D28-16306 numaralı dilekçesi görüşülmüştür.

Komisyon görüşmelerinde dilekçe hakkındaki 14/3/2025 tarihli ve 8374 sayılı Başkanlık Divanı Kararı’na itiraz eden Mersin Milletvekili Ali BOZAN tarafından özetle;

- Engelli istihdamının artırılmasına ilişkin taleplerin TBMM bünyesinde görüşülmesi gerektiği,
 - Engelli birey olup özel sektörde ya da kamuda istihdam edilen çalışanların yaşadığı sıkıntıların da araştırılması gerektiği,
- ifade edilmiştir.

Komisyon görüşmelerinde söz alan Edirne Milletvekili Ahmet Baran YAZGAN tarafından özetle;

- Engelli vatandaşların kamu ve özel sektörde var olan engelli kotasına rağmen işe gitmekte sıkıntı çekmeleri nedeniyle çalışamadıkları,
 - Engellilerin istihdamı noktasında daha uygulanabilir ve gerçekçi çözümlerin hayata geçirilmesi gerektiği
- ifade edilmiştir.

Mersin Milletvekili Ali BOZAN’ın Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanının 14/3/2025 tarihli ve 8374 sayılı Kararına itiraz etmesi üzerine görüşülmekte olan 7/3/2025 tarihli ve D28-16306 numaralı dilekçenin; dilekçede geçen talebin karşılanabilmesi için kanun hükümlerinde değişiklik ya da yeni bir kanun yapılmasına ihtiyaç bulunduğu, TBMM İçtüzüğü’nün 117’nci maddesi gereğince Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun dilekçeleri öncelikle 116’ncı madde hükmü çerçevesinde incelemesi ve karar konusu olup olamayacaklarına karar vermesi gerektiği belirtilerek; TBMM İçtüzüğü’nün 116 ve 117’nci maddeleri gereğince karar konusu olamayacağına karar verilmesine ilişkin önerge kabul edilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Dilekçe Komisyonu

6. USUL VE ESASA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Dilekçe hakkında aşağıdaki işlemlerin yapıldığı tespit edilmiştir:

- Dilekçe Komisyonuna müracaatta bulunan Yusuf Elber ERAYDIN’a ait dilekçe, 7/3/2025 tarihinde D28-16306 dilekçe numarasıyla TBMM İçtüzüğü’nün 115 ila 120’nci maddeleri kapsamında işleme alınmıştır.
- Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanınca dilekçenin incelenmesi sonucunda; 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanun ile TBMM İçtüzüğü’nün 116’ncı maddesi uyarınca, dilekçedeki talep konusunun yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektirmesi nedeniyle, Başkanlık Divanının 14/3/2025 tarihli ve 8374 sayılı Kararı ile dilekçenin görüşülemeyeceğine karar verilmiştir.
- 14/3/2025 tarihli ve E-57747603-130.05-1598783 sayılı yazıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine dağıtılan söz konusu Başkanlık Divanı Kararına, Mersin Milletvekili Ali BOZAN tarafından 27/3/2025 tarihinde TBMM İçtüzüğü’nün 116’ncı maddesi kapsamında itiraz edilmiştir.
- Dilekçe, Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun 14/5/2025 tarihli 7’nci toplantısında görüşülmüştür.

Dilekçe üzerinde yapılan usulî incelemede herhangi bir aykırılığa rastlanmamış olup, esas yönünden değerlendirildiğinde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

- %40 engellilik oranının altında bir orana sahip olan engelliler, engelli istihdamı için sağlanan vergi indirimleri, istihdam teşvikleri ve diğer hakların kapsamının dışında kalmaları nedeniyle işverenler tarafından tercih edilmemektedir.
- Bu durum düşük oranlı engelliler arasında işsizliğin artmasına sebep olmaktadır.
- Engelli bireylerin işgücüne katılmalarını sağlamak için uygulanan zorunlu engelli çalışan kotası günümüz koşullarında yetersiz kalmaktadır.
- Engellilerin iş hayatına girişini kolaylaştıracak yöntemlerin uygulanması gerekmektedir.
- Bu itibarla, engelli istihdamının artırılması için yukarıda belirtilen kanun hükümlerinde değişiklik yapılması gerekmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

Dilekçe Komisyonu

7. GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ

Yapılan inceleme sonucunda; engelli bireylerin istihdamının artırılması için muhtelif kanunlarda değişiklik ve yeni düzenlemeler yapılması gerektiği anlaşılmıştır.

Dilekçe Komisyonu, Anayasa'nın, TBMM İktüzüğü'nün ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde çalışmalarını sürdürmektedir. Anayasa'nın 88'inci maddesinde, kanun teklif etmeye milletvekillerinin yetkili olduğu belirtilmiştir.

TBMM İktüzüğü'nün 116/1'inci maddesinde *“Dilekçe Komisyonunun ... Başkanlık Divanı Yeni bir kanunu veya bir kanun değişikliğini gerektiren ... dilekçelerin, görüşülemeyeceğini karara bağlar.”* denilmiştir.

TBMM İktüzüğü'nün 117'nci maddesi gereğince, Dilekçe Komisyonu Genel Kurulunun dilekçeleri öncelikle 116'ncı madde hükmü çerçevesinde incelemesi ve karar konusu olup olamayacaklarına karar vermesi gerekmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında, TBMM İktüzüğü'nün 116 ve 117'nci maddeleri gereğince dilekçenin karar konusu olamayacağına karar verilmiştir.

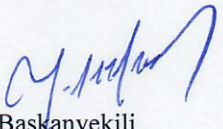
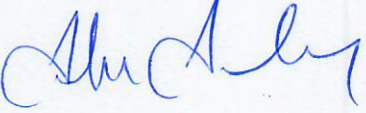
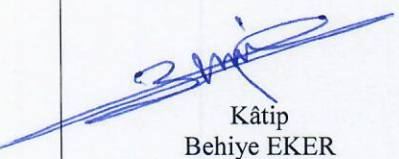
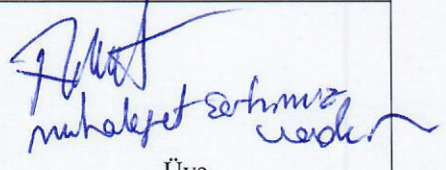
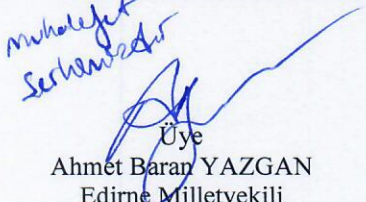
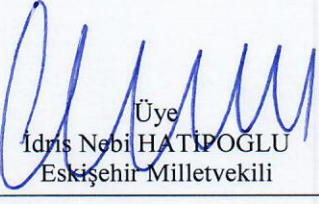
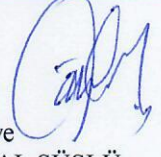
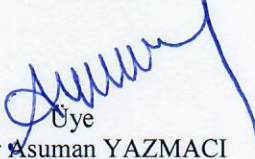
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Dilekçe Komisyonu

KARAR CETVELİ

Toplantı No : 7
Karar No : 20
Gündem : D28-16306 Numaralı Dilekçe

Yasama Dönemi : 28
Yasama Yılı : 3
Tarih : 14/05/2025

Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanının 14/03/2025 tarihli ve 8374 sayılı Kararına itirazı üzerine görüşülen D28-16306 numaralı dilekçenin, TBMM İçtüzüğü'nün 116 ve 117'nci maddeleri gereğince karar konusu olamayacağına karar verilmiştir.

 Başkan Sunay KARAMIK Adana Milletvekili	 Başkanvekili Ahmet Salih DAL Kilis Milletvekili	 Sözcü Süleyman ŞAHAN Yozgat Milletvekili
 Kâtip Behiye EKER İstanbul Milletvekili	 Üye Mehmet TAYTAK Afyonkarahisar Milletvekili	 Üye Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU Bursa Milletvekili
 Üye Ahmet Baran YAZGAN Edirne Milletvekili	 Üye İbrahim ARSLAN Eskişehir Milletvekili	 Üye İdris Nebi HATİPOĞLU Eskişehir Milletvekili
 Üye Ertuğrul KAYA Gaziantep Milletvekili	 Üye Yıldız KONAL SÜSLÜ İstanbul Milletvekili	 Üye Ali BOZAN Mersin Milletvekili
 Üye Metin ERGUN Muğla Milletvekili	 Üye Cevahir Asuman YAZMACI Şanlıurfa Milletvekili	